

BACKGROUND REPORT

PRAGUEPRAŽSKÝ
STUDENTSTUDENTSKÝ
SUMMIT

UNSC

**REAKCE NA PŮSOBNÍ TERORISTICKÉ
ORGANIZACE ISLÁMSKÝ STÁT**

Reakce na působení teroristické organizace Islámský stát

1. Úvod

Začátkem roku 2014 se na Blízkém východě vyvíjela nová hrozba, radikální sunnitská organizace Islámský stát (dále jen IS), jež 29. července 2014 vyhlásila na části území Iráku a občanskou válkou zmítané Sýrie chalífát.¹ Skupina je známá svými brutálními metodami eliminace protivníků i bývalých spojenců, a také radikálním výkladem Koránu. Islámský stát na dobytých územích nemilosrdně likviduje jakýkoli odpor, nesouhlas či zdráhání se uposlechnout, ať už by pocházely z řad příslušníků jiných náboženských skupin či vlastních bojovníků. Nezdráhají se ani hromadných poprav. Každý člen organizace i obyvatelé dobytých měst a území musejí přísahat věrnost vůdci organizace, Abú Bakrovi al-Baqqádímu, známému také jako chalífa² Ibrahím. Světové společenství vnímá IS v současnosti jako značné bezpečnostní riziko pro stabilitu a mír v regionu. Ke způsobům jednání a praktikám IS se nestaví kladně ani ostatní muslimské elity, včetně konzervativních kruhů.

2. Náboženský a politicko-geografický kontext

Pro pochopení vzniku mnoha radikálních islamistických skupin si je třeba uvědomit historické rozštěpení muslimů do dílčích skupin a sekt, které probíhalo prakticky už od smrti proroka Mohammeda. Hlavními dvěma proudy jsou Šíité a Sunnité. Území Islámského státu zabírá větší část Iráku a také nezanedbatelnou část Sýrie, kde právě Sunnité tvoří většinu obyvatelstva.

2.1 Šíité a Sunnité

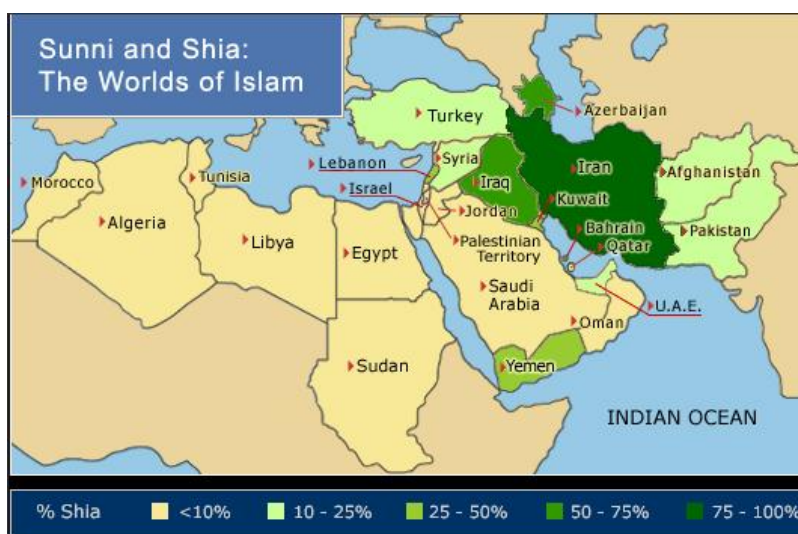
Islám je poměrně mladé náboženství. Vzniklo až v 7. století, kdy byla poselství od Boha (=Álláha) zvěstována arabskému obchodníkovi Mohammedovi archandělem Gabrielem. Mohamed začal tato poselství šířit. Po útěku ze svého rodného města Mekky do Medíny se stal politickým a náboženským vůdcem oblasti.

¹ Chalífát je obec či stát, jehož hlavou je chalífa. Arabský chalífát se za své historie mocensky přeléval mezi arabskými dynastiemi a postupně ztrácel na své síle. Formálně byl zrušen až Turky v roce 1924.

² Chalífa je původně hlava islámské obce v politických, vojenských a náboženských otázkách, zástupce Proroka.

Mapa 1: Zastoupení Šíitů v populaci³

Jeho smrtí ale vyvstal problém nástupnictví Proroka, kdy byl ustanoven institut chalífy, Prorokova zástupce. Prvním chalífou byl zvolen Abú Bakr a následovali další volení chalífové. Ne všichni muslimové ale s touto volbou souhlasili, a o vůdčí postavení v islámském světě tak probíhal kontinuální konflikt. Nutno podotknout, že tehdejší náboženský vliv byl úzce provázán s vlivem obchodním a politickým. Roku 664 byl třetí chalífa Uthmán zavražděn. Opozice nesouhlasící s výběrem doposud volených chalífů dosadila na tento post Alího, což byl bratranec Mohammeda a také jeho zeť. Š'at Alí v arabštině znamená Strana Alího, a z ní vzešel jeden ze dvou hlavních proudů islámu – šía. Stoupenci Alího považovali za jediného možného Prorokova nástupce potomky proroka, a to ze strany Alího a prorokovy dcery Fátimy. Ostatní muslimové nesdíleli tento názor, podporovali existenci volené funkce chalífy, a z jejich smýšlení vznikl druhý z hlavních proudů islámu – sunna.⁴

Mezi dnešními sunnity a šíity je více rozdílů, které vykrystalizovaly postupným vývojem společnosti a kulturními vlivy. Zatím co šíité uznávají jako pramen islámské moudrosti a práva výhradně Korán, sunnité uznávají také sunnu, což je nauka o činech a výroci proroka Mohameda, někdy také popisovaná jako „živý Korán“. Dalším problémem je i po staletí trvající perzekuce šíitů, kteří se opakovaně stali oběťmi rozsáhlých masakrů, čelili náboženskému útlaku a omezování osobních svobod.

Sunnité jsou ve světovém měřítku v naprosté většině, tvoří necelých 90 % všech muslimů.

Šíité však početně převládají v Íránu, Iráku, Ázerbájdžánu a Bahrajnu. Organizaci Islámský stát tvoří výlučně sunnité.

³ Area of the Islamic state control. Unsavoury alliens. *The Economists*. [online]. 6. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21615647-growing-power-shia-militias-iraq-and-syria-poses-tricky>

⁴ Islám. *iEncyklopedia* [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <http://www.iencyklopedie.cz/islam/>

Mapa 1: Oblast kontrolovaná IS počátkem září 2014⁵

2.2 Irák a Sýrie

Irácká republika⁶ je země na Blízkém východě, jejíž obyvatelstvo tvoří zejména Arabové a Kurdové. Drtivá většina je muslimského vyznání a převažují zde šíité. Po vojenských převratech na přelomu 50. a 60. let vedla stát sunnitská socialistická strana Baas.⁷ Země byla zasazena několika konflikty – za příklad lze uvést irácko-iránskou válku z 80. let, válku v Zálivu z let 1990-1991 či invazi koalice USA a jejich spojenců z roku 2003. V Iráku žije přibližně 33 milionů obyvatel, čtvrtinu z nich tvoří Kurdové, zbytek potom Arabové. Severní a severozápadní část země je obývána převážně sunnity, zatímco jih a jihovýchod, v povodí řek Eufrat a Tigris, naopak šíitským obyvatelstvem.

Syrská arabská republika⁸ se rozkládá na severozápad od Iráku u Středozemního moře. V čele s diktátorským prezidentem Bašárem al-Asadem se od událostí arabského jara roku 2011 zmítá v občanské válce. Zoufalá situace již vyhnala ze země přes 2 miliony lidí, tj. více než desetinu původního obyvatelstva, a v zemi operuje mnoho vládních či protivládních bojových skupin s nejednotným velením. Mezi protivládní milice se řadí i Islámský stát, který vystupuje proti vládnoucím alávitům (jeden ze šíitských sekt).

⁵ The world of Islam – Sunni and Shia. Excellent future. [online]. 6. 9. 2014 [cit. 2014-10-04].

Dostupné z: <http://www.excellentfuture.ca/paul-summerville/eat-people-globalisation-and-canada-real-inflation-shiite-vs-sunni-bubble-hunting-a>

⁶ The World Factbook – Iraq. CIA. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iz.html>

⁷ Socialistická strana arabské obrody byla založena 1940 v Sýrii, působí i v dalších zemích Blízkého východu

⁸ The World Factbook – Syria. CIA. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>

3. Islámský stát

Islámský stát coby útvar vznikl až v červenci tohoto roku, do povědomí medií se ještě coby teroristická organizace začal dostávat jen nedlouho předtím. První informace o předchůdci dnešního IS se ale datují až k roku 2003, kdy začala válka v Iráku. Jednou z organizací, které se v důsledku mohutné ofenzivy transformovala do IS, byla i irácká odnož Al-Káidy dlouhodobě bojující proti americkým a iráckým silám.

3.1 Název

Organizace se v médiích i díky své vlastní propagaci objevila pod několika názvy. Nejčastěji to byly Islámský stát v Iráku a Levantě a Islámský stát v Iráku a Sýrii (oba názvy jsou různými překlady původního arabského názvu). Vždy se však jedná jednu a tu samou organizaci. Tyto názvy a jejich rozdílné zkratky mohou působit zmatek. Názory odborné veřejnosti a politické reprezentace na užívání názvu organizace nejsou jednotné ani po vyhlášení Islámského státu (IS), který mohl situaci zjednodušit.

3.2 Organizační struktura

Vůdcem Islámského státu je Abú Bakr-al-Bağdádí, známý také jako chalífa Ibráhím. V roce 2004 byl vězněn a vyslýchán kvůli svému členství v Al-Káidě armádou USA, nicméně byl na základě rozhodnutí amerických úřadů propuštěn.

Velitelem bojových operací je Abu Omar-al-Šíšání⁹ (vlastním jménem Tarchan Batirašvili), Gruzínek s bohatými zkušenostmi z gruzínské armády, ze které byl vyloučen. Po útěku z Gruzie se přidal k IS, kde se díky svým úspěchům vypracoval až na pozici velitele vojsk IS. Na vedení organizace se dále podílejí zástupce al-Bağdádího, mluvčí IS, kabinet al-Bağdádího a správci jednotlivých obsazených oblastí. Hlavním městem je syrské město Rakka.¹⁰

Islámský stát nemá síťovou strukturu leckdy typickou pro teroristické organizace, nýbrž je hierarchický. Lze tedy mluvit o hybridu totalitního režimu a polostátního útvaru s korporátními rysy.¹¹

3.3 Raná aktivita IS

Na přelomu let 2012 a 2013, poté, co se začaly mezinárodní síly stahovat z iráckého území, počala restrukturalizace dosud především v Sýrii bojujícího IS a hromadný nábor bojovníků. Organizace se rychle rozrůstala a získávala podporu od prvních obyvatel, nejspíše právě díky rostoucímu napětí mezi iráckými šíity a sunnity po odchodu koaličních vojsk.

Již na jaře 2013 začaly první bojové operace IS, a to jak v Iráku, tak v Sýrii. Útoky byly namířeny především proti šíitským a jiným náboženským skupinám, skupina však v této době ještě neměla strategickou koncepci zahrnující ovládnutí většího území. Počty bojovníků IS byly odhadovány maximálně v jednotkách tisíc.

⁹ CULLISON, Alan. Meet the Rebel Commander in Syria That Assad, Russia and the U.S. All Fear. *The Wall Street Journal* [online]. 19. 11. 2013 [cit. 2014-08-10]. Dostupné z:

<http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702303309504579181962177007316>

¹⁰ Islamic State in Iraq and the Levant. *Britannica* [online]. 1. 10. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1963547/Islamic-State-in-Iraq-and-the-Levant-ISIL>

¹¹ KUŽVART, Jan. Islámský stát, nový přízrak Blízkého východu. *Česká televize*. [online]. 10. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/285722-islamsky-stat-novy-prizrak-blizkeho-vychodu/>

V pozdějších měsících začaly první mocenské boje o úplné ovládnutí území v Sýrii, nejprve skrze vytlačení jednotek Bašára al-Asada a později i proti samotným syrským rebelům z jiných povstaleckých skupin. V Sýrii dosáhli mnoha úspěchů, mezi něž se řadí například i dobytí letišť, vojenských základen a řady měst v provincii Rakka. Tehdy začal IS získávat pod kontrolu první území, se kterými navíc získal množství zbrojního materiálu a dostatek potenciálních bojovníků. Od té doby IS neustále verbuje nové bojovníky z dobytých oblastí – místním obyvatelům přitom mnoho nezbyvá, často mají na výběr jen mezi poddanstvím Islámskému státu, nebo popravou. Možnost útěku je také velmi omezená, ve chvíli, kdy ozbrojenci Islámského státu dorazí do města, je již pozdě.

Na úspěchy v Sýrii volně navazují úspěchy v Iráku, kde často ani IS nemusel čelit výraznějšímu odporu, nakolik roztržštěná irácká armáda leckde opustila pozice.

IS těžil z nepotického přístupu převážně šiitských centrálních iráckých vlád, jež se chopily moci po pádu režimu Saddáma Husaina a jež soustavně ztěžovaly přístup k úřadům a funkcím sunnitské menšině. Za nedostatečnou sunnitě považovali i ochranu před šiitskými radikály. Získat si tak podporu celé řady příslušníků majoritního náboženského proudu islámu, kteří dlouhodobě čelili ekonomickému i sociálnímu vyloučení, ostrakizaci, všudypřítomné nesmírné korupci i permanentní hrozbě teroristických útoků nebylo nijak složité.

V dubnu 2014 probíhaly v Iráku volby. Ty byly uznány za legitimní, avšak ne všichni občané byli spokojeni, nakolik si dosavadní šiitská vláda udržela většinu. Toho obratně využily složky IS a začala s ofenzivou proti velkým městům. Armáda a policie kladla jen slabý odpor a IS se podařilo dobyt mnoho základen a získat tím další zbraně, munici, a to včetně moderní vojenské techniky americké výroby. Zejména z důvodu zabezpečení voleb irácké bezpečnostní složky nevěnovaly růstu moci IS dostatečnou pozornost a jejich první reakce na útoky byly nedostatečné. Neivýznamnějším milníkem bylo dobytí druhého největšího iráckého města, Mosulu, z června 2014, kde si IS zřídila své velení pro operace v Iráku.

Pobouření mezinárodního společenství vyvolaly masakry náboženské menšiny Jezídů na konci léta 2014. Právě tyto události otevřely dveře formování široké koalice čelící Islámskému státu a zahájení rozsáhlých náletů Spojených států amerických na strategické cíle IS.

3.4 Timeline hlavních událostí spojených s IS

- *Přelom let 2013 a 2014* – Milice IS začaly působit na území Iráku, obsadily několik měst v provinciích Anbar a Ninive.
- *Červen 2014* – Mohutná ofenziva IS vyvrcholila dobytím města Mosul na východě Iráku. Bojovníci IS tak získali množství nové techniky a munice. Hovoří se také o velkém množství ukořistěných peněz z mosulské pobočky centrální banky. Tisíce obyvatel musely před násilím utéct na území ovládané Kurdy, místní křesťané k tomu byli donuceni ultimátem IS – konverze k islámu nebo okamžité opuštění města. Další postup vojsk IS na Baqdád byl však zastaven.
- *29. červen 2014* – V podvečer začátku islámského svátku ramadán došlo v projevu zvaném „Přísaha Alláhova“ k vyhlášení chalífátu. Hlavou státu se prohlásil Abá Bakr al-Baqdádí a na celém území vyhlášeno právo šaría.
- *Srpen 2014* – Vojska Kurdů začala s iráckou armádou a leteckou podporou USA útočit na postavení IS. Rezignoval dlouholetý irácký premiér Núrí Málíkí, který se ani nezúčastnil voleb. V zahraničí se horečně jedná o mezinárodní pomoci stranám bojujícím s IS (některé státy EU – například Německo či Spojené Království – se již aktivně zapojily).
- *Září 2014* – Spojené státy americké zahajují letecké útoky na strategické objekty a těžkou techniku IS, později se k nim přidává Velká Británie, pomoc nabízejí i Dánsko či Austrálie.

3.5 Propaganda

IS je velice aktivní v propagandě. Využívá především sociálních sítí a kanálů YouTube, kde pravidelně zveřejňuje svá videa, tiskové zprávy a další informace. Na internetu se tak vyskytlo i několik zdokumentovaných zločinů milic IS – například fotografie z masových poprav¹² nebo video,¹³ na kterém je zavražděn americký žurnalista. Dokonce lze na internetu dohledat i přepsanou verzi textu¹⁴ z 29. června, ve kterém byl vyhlášen nově vzniklý chalífát.

3.6 Financování IS a zajištění lidských a materiálních zdrojů

Islámský stát je v současné době s největší pravděpodobností nejbohatší džihádistickou organizací na světě. O jejím rozpočtu lze jen spekulovat, odhaduje se však na více než 2 miliardy dolarů. Irák ve svém dopisu¹⁵ adresovaném generálnímu tajemníkovi OSN apeluje na všechny členské státy, aby zabránily jakékoli podpoře IS - zejména blokadě jejich propagace, posílání bojovníků, financí a jiného materiálu. Pokud se hovoří o financích ze zahraničí, padá podezření na země Perského zálivu. Problémem jsou zde především soukromí donoři. Dalším aspektem je mocenské soupeření sunnitských zemí Zálivu s šíitským Íránem o vliv v regionu. Zejména Katar a Saudská Arábie pak nemají problém s financováním akcí, jež by pomohly vytlačit iránský, respektive tedy šíitský, vliv z oblasti (šíitské komunity jsou často vnímány jako agenti nebo potenciální agenti Íránu). Sponzorování IS je už ale na ústupu a ani ho není více potřeba, organizace získává značné množství příjmů především z prodeje ropy, dále pak také z nelegálních činností, jako jsou například výkupné za unesené osoby.

Jádro bojovníků IS pak tvoří sunnitští Iráčané, příslušníci řady sunnitských kmenů z pomezí syrsko-irácké hranice, protivládni povstalci, bývalí členové armády, radikální klerici i sekulární přívrženci zrušené sunnitské strany Baas diktátora Saddáma Husajna.

Zásadním problémem jsou pak zahraniční bojovníci, jež v armádě IS tvoří celou vlastní ozbrojenou část (sám Omar al-Síhání začínal v brigádě zahraničních bojovníků). Takové bojovníky získává IS především prostřednictvím sociálních sítí.¹⁶ Jedná se hlavně o mladé muže arabského původu, žijící coby druhá či třetí generace přistěhovalců v Evropě, kteří si mohou snadno najít kontakt v oblasti konfliktu, a ten pro ně vše zařídí. Významnou otázkou zůstává, zda je motivací zahraničních bojovníků v řadách IS skutečná víra v myšlenku chalífátu, nebo zda hrají roli i další motivace, zejména v rovině sociologické.

Organizace nemá žádné vážné problémy s financováním, získáním zbraní i munice. V každém získaném městě byly vyrabovány místní banky¹⁷, policejní a vojenské základny, ale i domy místních obyvatel. Díky tomu disponují moderní technikou (ukořistili velké množství zbraní

¹²ISIS commits mass murder, advertises it: Iraq executions detailed. *RT Question More* [online]. 27. 7. 2014 [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <http://rt.com/news/168916-isis-iraq-war-crimes/>

¹³Islamic State says beheads U.S. journalist, holds another. *Reuters* [online]. 19. 8. 2014 [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/video/2014/08/20/islamic-state-says-beheads-us-journalist?videoId=340547198&newsChannel=wtMostRead>

¹⁴The promise of Allah. [online]. 29. 6. 2014 [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: http://myreader.toile-libre.org/uploads/My_53b039f00cb03.pdf

¹⁵Letter dated 25 June 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nations addressed to the Secretary-General. [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/443/71/pdf/N1444371.pdf?OpenElement>

¹⁶KUNŽVART, Jan. Jak se propagují džihádisté. *mediainfo* [online]. 11. 7. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.mediainfo.cz/clanky/jak-se-propaguji-dzihadiste/>

¹⁷McCOY, Terrence. ISIS just stole \$425 million, Iraqigovernorsays, and became the 'world's richest terrorist group'. *The Washington Post* [online]. 12. 6. 2014 [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2014/06/12/isis-just-stole-425-million-and-became-the-worlds-richest-terrorist-group/>

dodaných do Iráku Spojenými státy americkými na podporu iráckých ozbrojených složek) a jejich bojeschopnost stále narůstá.

3.7 Cíle IS

Hlavním oficiálním cílem bylo založení státu, který sjednotí všechny muslimy a odčiní nespravedlnosti vzniklé umělým vytvořením hranic z do kolonialismu. Jde ale také o převzetí moci, vlivu a území. V současné době je pod kontrolou IS v podstatě celé území Iráku na sever od Bagdádu, mimo území ovládané Kurdy, přibližně čtvrtina Sýrie od jižní hranice s Irákem až po Turecko. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je právě zrušení hranic mezi muslimskými státy. Chalífát by se měl v budoucnu rozšířit nejprve o zbytek iráckého území, většinu území Sýrie, velkou část Jordánska a Libanon. Toto rozšíření však zdaleka není konečné. IS chce ovládat každé území, které kdy bylo alespoň částečně pod kontrolou muslimů.

Islámský stát je založen na velmi radikálním výkladu Koránu, otevřeně se hlásí k vedení svaté války, a také džihád propačuje. Stoupenci IS částečně odvozují svou ideologii od Muslimského bratrstva, a jsou pro návrat ke kořenům islámu, ať už tyto proklamace znamenají cokoli. Jeho hlavní ideje směřují k chalífátu, který spojí všechny muslimy tvořící jediný národ. Obecně chtějí představitelé a stoupenci IS zavést ortodoxní formu výkladu islámu, odmítají jakékoli inovace a přizpůsobení náboženství modernímu světu. Kdokoli, kdo nesouhlasí s jejich náboženskou ideologií, je označen za heretika a tvrdě potrestán. Bojují čistě za sunnitský islám, ostatní odnože islámu jsou chápány jako kacířské, a tedy nepřátelé. Dokonce i někteří jiní sunnitští radikálové se od IS distancují, právě kvůli jejich agresivnímu vystupování a pověstné brutalitě.

Nabízí se samotná otázka, zdali je myšlenka chalífátu vůbec udržitelná. Tím spíše pod pravidly, které IS nastavuje. Ano, značná část sunnitského obyvatelstva se IS podřídila víceméně dobrovolně, ovšem již v tuto chvíli se v oblasti nacházejí stovky tisíc uprchlíků a další se budou v budoucnu pravděpodobně přidávat. Je třeba také brát v úvahu, že některé kroky podniknuté al-Bagdádim začnou dříve či později narážet na odpor spolubojovníků.

4. Vztahy IS

Působení IS je dnes mezinárodním společenstvím již téměř unisono odsuzováno.

4.1 Vazby na další organizace

Za války v Iráku měla organizace, tehdy ještě pod názvem Islámský stát v Iráku,¹⁸ velmi úzké vztahy s Al-Kaidou, a zejména pak její syrskou odnoží Al-Nusrá.¹⁹ S pozdějším rozsáhlým zapojením IS do bojů v Sýrii mělo dokonce dojít ke sloučení IS a Al-Nusrá, ta však nakonec sloučení odmítla a mezi oběma radikálními skupinami zavládly nepřátelské vztahy. V současné době se spekuluje o možném partnerství s teroristy z hnutí Tálibán v Pákistánu.²¹

4.2 Irácká vláda a armáda

Značná část irácké armády dezertovala, a to pravděpodobně ze strachu, že budou milicemi IS popraveni. Tato obava byla na místě, IS si sama zdokumentovala hromadné popravy

¹⁸Islámský stát v Iráku (ISI) - byl vyhlášen v roce 2006 extrémistickými organizacemi a předchůdci IS, jednalo se o jeden z prvních pokusů obnovit chalífát

¹⁹Al-Nusrá neboli Fronta al-Nusrá je vojenská organizace působící v syrské občanské válce. Koncem roku 2012 byla Radou bezpečnosti připojena na seznam teroristických organizací.

²⁰RAJKOVIČ, Ondřej. IS – Islámský stát. *Armádní noviny.cz* [online]. 29. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/is-islamsky-stat.html>

²¹RAFIQ, Arif. Will the Islamic states spread its tentacles to Pakistan?. *The Diplomat* [online]. 28. 7. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://thediplomat.com/2014/07/will-the-islamic-state-spread-its-tentacles-to-pakistan/>

zajatých vojáků.²² Současná situace ukázala, že irácká armáda ani policie nebyly a nejsou schopny zajistit bezpečnost na celém území státu a že i přes veškeré úsilí a zahraniční pomoc byla na takovou situaci absolutně nepřipravená. Zpočátku se zbytky irácké armády snažily odrážet jen útoky v okolí hlavního města Bagdádu, dnes s pomocí Kurdů a s mezinárodního společenství koordinovaně postupují v ofenzivě proti IS.

Přechodná irácká vláda soustředí kapacity na zajištění fungování státu v oblastech dosud mimo kontrolu IS a usiluje o širokou mezinárodní podporu v boji s džihádisty.

4.3 Vztahy s Kurdy

Území, jež obývají Kurdové, zasahuje do Iráku, Íránu, Turecka a Sýrie. Zpočátku se vojska IS bojující s Kurdy spíše vyhýbala, nicméně další postup jednotek Islámského státu Kurdy přímo ohrožoval. Začali klást silám IS odpor a dostalo se jim také mezinárodní pomoci. Za zmínku stojí zejména zpětné dobytí přehrady u města Mosul, jež je důležitým zdrojem vody a energie v oblasti. Vzhledem k současnému stavu irácké armády jsou tak Kurdové hlavní silou s bojující s Islámským státem. Kurdové již po desítky let usilují o vlastní stát, v Iráku jim byla po pádu režimu Saddáma Husajna přiznána široká autonomie.

4.4 Stanoviska zainteresovaných států

V rámci regionu je bezpochyby největším odpůrcem IS Írán. Země, která je téměř výlučně tvořena šíity, a s Irákem ji pojí dlouhá historie svárů i těžce kontrolovatelná hranice, se aktivně podílí na podpoře režimu syrského prezidenta al-Asada i současné vlády v Bagdádu. V případě dalšího vyhrocení celé situace nelze vyloučit aktivní zapojení iránských ozbrojených složek na hranicích s Irákem, případně i dál na území Iráku.

Dalším význačným aktérem je Turecko. Situace na turecko-syrských hranicích je velmi neklidná a v minulosti již došlo k několika přestřelkám v této oblasti. S postupem času a eskalací celé situace se turecký parlament nakonec dne 2. října 2014 rozhodl schválit útoky na pozice IS, a přidal se tak k dalším spojencům Severoatlantické aliance. Jeho vztahy s Kurdy jsou však krajně napjaté vzhledem k potlačovanému separatistickému hnutí Kurdů ve východním Turecku.

Již během srpna 2014 se do konfliktu zapojily Spojené státy americké, prezident Obama totiž schválil letecké útoky na pozice IS.²³ Od pozemních operací se však USA zatím distancuje. K leteckým útokům USA se v září přidala i Velká Británie, Francie a Austrálie. Mnoho států také poskytlo humanitární pomoc Iráku a materiální pomoc kurdským milicím, jež společně se zbytky armády Iráku vede s milicemi IS tvrdé pozemní boje.

5. Problém IS v UNSC

IS má tendenci se nadále rozšiřovat a v kombinaci s probíhající válkou v Sýrii a mnohdy nejasnou politickou situací v dalších státech arabského světa hrozí destabilizace celého regionu Blízkého východu. Armáda IS má v tuto chvíli až desetitisíce bojovníků a stovky kusů lehké i těžké bojové techniky a každým dnem její počty narůstají. Většina bojovníků IS je odhodlána pro chalífát obětovat život, a to nejen v přímém boji, ale i v mnohých sebevražedných atentátech, jež jsou v oblasti na denním pořádku.

²² ISIL massacres about 800 captured troops in Iraq: HRW. *Press TV* [online]. 3. 9. 2014 [cit. 2014-10-04].

Dostupné z: <http://www.presstv.ir/detail/377583.html>

²³ USA zahájily leteckou palbu na islámské radikály v Iráku. *lidovky.cz* [online]. 8. 8. 2014 [cit. 2014-08-10].

Dostupné z: http://www.lidovky.cz/usa-zahajily-cilene-letecke-udery-na-pozice-islamskych-radikalu-pw5-/zpravy-svet.aspx?c=A140808_150315_in_zahranici_sho#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=text&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks

Samotný Irák nemá situaci pod kontrolou a požádal OSN o pomoc. Rada bezpečnosti OSN nedávno prodloužila mandát mise UNAMI (UN Assistance Mission in Iraq),²⁴ působící v oblasti již od roku 2003, nicméně tato mise nemá mandát k obraně obyvatel a už vůbec ne k ofenzivním misím proti Islámskému státu.

UNSC by se tak měla zabývat možností rozšířením mandátu této mise, a s tím souvisejícím vysláním mírových sil do oblasti. Nerozdělitelně je však se situací v Iráku a postavením Islámského státu spjata i občanská válka v Sýrii, která stále čeká na uspokojivé vyřešení.

Rada bezpečnosti OSN odsoudila v rezolucích č. 2170²⁵ a 2178²⁶ aktivity IS vedoucí k destabilizaci regionu, teroristické aktivity a porušování lidských práv, nicméně nenavrhla žádné konkrétní kroky k řešení situace. To umožnilo zapojení USA, Spojeného království a dalších států, jež zatím bez mandátu UNSC útočí na pozice IS v Iráku a Sýrii.

6. Závěr

Situace v oblasti volá po rychlém, ale efektivním řešení, jež by zabránilo dalšímu postupu vojsk IS. Hrozí nejen masový exodus obyvatel z oblasti, ale i destabilizace celého regionu. IS porušuje lidská práva, dopouští se válečných zločinů a každý den má na svědomí množství teroristických útoků. Urgentní řešení problému je nevyhnutelné.

²⁴Resolution UNSC 2169 (2014) [online]Dostupné z:http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2169.pdf

²⁵UNSC Resolution 2170 (2014). [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2170%20%282014%29

²⁶UNSC Resolution 2178 (2014). [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2178%20%282014%29

Literatura:

CARYL, Christian. 9 things to avoid when creating your own caliphate. *Foreign Policy*. [online]. 29. 7. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/07/29/nine_things_to_avoid_when_creating_your_own_caliphate

iEncyklopedie. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <http://www.iencyklopedie.cz/>

RAJKOVIČ, Ondřej. IS – Islámský stát. *Armádní noviny.cz* [online]. 29. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.armadninoviny.cz/is-islamsky-stat.html>

Islamic State in Iraq and the Levant. *Britannica* [online]. 1. 10. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1963547/Islamic-State-in-Iraq-and-the-Levant-ISIL>

Islamic State: Where key countries stand. *BBC News – Middle East* [online]. 23. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29074514>

ISW Backgrounder. *Understanding war – Institute for study of war*. [online]. 22. 5. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: [http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISWBackgrounder ISIS Annual Reports 0.pdf](http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISWBackgrounder%20ISIS%20Annual%20Reports%200.pdf)

ISW Iraq Updates. [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://understandingwar.org/iraq-blog>

KUŽVART, Jan. Islámský stát, nový přízrak Blízkého východu. *Česká televize*. [online]. 10. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/285722-islamsky-stat-novy-prizrak-blizkeho-vychodu/>

Letter dated 25 June 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nations addressed to the Secretary-General. [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N14/443/71/pdf/N1444371.pdf?OpenElement>

LISTER, Tim. ISIS: The first terror group to build an Islamic state? *CNN*. [online]. 13. 6. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2014/06/12/world/meast/who-is-the-isis/>

LISTER, Tim. How ISIS overshadowing Al-Qaeda. *CNN*. [online]. 30. 6. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2014/06/30/world/meast/isis-overshadows-al-qaeda/index.html>

PILLALAMARRI, Akhilesh. Why the new caliphate is irrelevant?. *The Diplomat* [online]. 3. 8. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://thediplomat.com/2014/07/why-the-new-caliphate-is-irrelevant/>

Promise of Allah. [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://myreader.toile-libre.org/uploads/My_53b039f00cb03.pdf

ŠEDIVÝ, Jiří. Svět děsí radikální organizace Islámský stát v Iráku a Levatě. *natoaktual.cz* [online]. 14. 7. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/svet-desi-radikalni-organizace-islamsky-stat-v-iraku-a-levante-pbw-na-analyzy.aspx?c=A140714_103036_na_analyzy_m02

The continuing grave deterioration in the human rights and humanitarian situation in the Syrian Arab Republic. [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G14/169/18/pdf/G1416918.pdf?OpenElement>

The new war in Iraq has begun. *Midwest Diplomacy* [online]. 23. 6. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://midwestdiplomacy.com/2014/06/23/the-new-war-in-iraq-has-begun/>

The new war in Iraq. *Midwest Diplomacy* [online]. 21. 11. 2013 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://midwestdiplomacy.com/2013/09/21/war-in-iraq/>

The Word Factbook – Iraq. *CIA*. [online]. [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iz.html>

UNSC Resolution 2178 (2014). [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2178%20%282014%29

UNSC Resolution 2170 (2014). [online]. [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2170%20%282014%29

USA zahájili leteckou palbu na islámské radikály v Iráku. *lidovky.cz* [online]. 8. 8. 2014 [cit. 2014-08-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/usa-zahajily-cilene-letecke-udery-na-pozice-islamskych-radikalu-pw5-/zpravy-svet.aspx?c=A140808_150315_ln_zahranici_sho#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=text&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks

Mapy:

Area of the Islamic state control. Unsavoury aliens. *The Economists*. [online]. 6. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21615647-growing-power-shia-militias-iraq-and-syria-poses-tricky>

The world of Islam – Sunni and Shia. *Excellent future*. [online]. 6. 9. 2014 [cit. 2014-10-04]. Dostupné z: <http://www.excellentfuture.ca/paul-summerville/eat-people-globalisation-and-canada-real-inflation-shiite-vs-sunni-bubble-hunting-a>

Autor: Daniel Hagan
Imprimatur: Vojtěch Bahenský, Martin Mezenský/UNSC
Jazyková úprava: Jakub Kopřiva, Martin Mezenský
Grafická úprava: Jan Hlaváček, Linda Coufalová

Model UNSC

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XX. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2012

Asociace pro mezinárodní otázky
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz
IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní
partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky